

γώγου περιε(λ)θόντα (τά)δε ὕ(π)ερ Ἰάνου(ν)
 Ἄφρο(ν) ἀρχισυναγώγου Τύρου λαμπρο(τάτου)⁴².

(תרגום) ע"י גלאסיוס הסכולסטיקוס⁴³ הקומס⁴⁴
 המפורסם בן אאטיוס הקומס, ע"י יהודה ראש
 הכנסת, ע"י סידוניוס ראש הכנסת [נבנו]
 החומות האלה לכבוד [או: להצלת] יוחנן
 יוחנן אפרודיסיוס, ראש הכנסת של אנשי
 צור⁴⁵, המפורסם⁴⁶.

ע' עוד להלן: שרידים יהודיים בצ.

משפחות בצפורי.

91. אמר רבי לוי: מגילת יוחסין מצאו
 בירושלם וכתוב בה "דבית יהוא מן ציפורין"⁴⁷...

92. תרין זרעין הוון בציפורין, בולוטיא⁴⁸
 ופגניא⁴⁹, הוון שאלין בשלמיה דנשיא בכל יום
 והוון בולוטיא עלין קדמי ונפקין קדמי. אזלון
 פגניא וזכון באורייתא אתון בעו מיעול קדמי, אישתאלת
 לרבי שמעון בן לקיש. שאלה רבי שמעון בן לקיש
 לרבי יוחנן: עאל רבי יוחנן ודרשה בבי מדרשה
 דרבי בנייה^{49a}: אפילו ממזר תלמיד חכם וכהן גדול
 עם הארץ ממזר ת"ח קודם לכהן גדול עם הארץ...

(תרגום) שתי משפחות היו בציפורין, בולוטיס⁴⁸
 ופגניס⁴⁹, היו שואלים בשלום הנשיא כל יום,
 והיו בולוטיס נכנסים ראשונים ויוצאים ראשונים.
 הלכו פגניס וזכו בתורה, באו רצו להכנס
 ראשונים, נשאלה לרשב"ל. שאלה לרבי
 יוחנן, נכנס רבי יוחנן ודרשה בבית המדרש של
 רבי בנאה: אפילו ממזר...

93. אילין דר' הושעיה ודבר פזי הוון שאלין
 בשלמיה דנשיא בכל יום. והוון אילין דר' הושעיה
 עלין קדמאי ונפקין קדמאי. אזלון אילין דבר פזי
 ואיתחתנון בנשיאותא, אתון בעיין מיעול קדמאי,
 אישתאלת לרבי אימי, אמר לון רבי אימי: והקמות
 את המשכן כמשפטו (שמות כ"ו ל'), וכי יש משפט לעצים?
 אלא איזה קרש זכה להינתן בצפון, ינתן בצפון,
 בדרום ינתן בדרום.

(י. שבת פ"ב י"ג ס"ג; סוף הוריות מ"ח ע"ג)

(תרגום) ספור. ר"ש אחיו של ר' פנחס בר חמא
 היה חולה, מת בצפורי...

בתי כנסיות בצפורי.

85. רבנו הוה יתיב לעי באורייתא קומי
 כנישתא דבבלאי בציפורין...

(ב"ר פ"ג 305)

(תרגום) ...היה יושב עוסק בתורה לפני כנסת
 הבבלים...

86. אמר רבי חייא בר אבא: עבר הוית קמי
 כנישתא דבבלאי בציפורין שמעית מינוקיה יתיבין
 וקריין ויסע משם אברהם...

(ב"ר פ"ג, ד 343)

(תרגום) ...עובר הייתי לפני כנסת בבליים
 בציפורין, שמעתי ילדים יושבים וקוראים: ויסע
 משם אברהם...

87. כד דמך רבי יודה נשיאה בר בריה דרבי
 יודה נשיאה, דחף רבי חייא בר אבא לרבי זעירא
 בכנישתה דגופנה דציפורין וסאביה.

(י. ברכות פ"ג ר' ס"א; גזיר פ"ז נ"ו ר"א)

(תרגום) כשנפטר רבי יהודה נשיאה בן בנו של
 רבי יהודה נשיאה, דחף רבי חייא בר אבא, את
 רבי זעירא בכנסת של גופנה בציפורין וטימאן.

88. רבי יוחנן הוה יתיב ודרש גו כנישתא
 רבתא דציפורין...

(פסיקתא דר"כ פ' עניה סעודה קל"ו, ב')

89. "מבעד לצמתך" ... כך היתה סנהדרין
 גדולה יושבת אחורי בית המקדש והיא היתה תכשיט
 של בית המקדש. אמר רבי אבהו גראו מצומצמין והן
 מרויחין, כהדין רבה דציפורין⁴¹. (שהש"ר ג, פ"ד)
 (תרגום) ...גראו כצופים והם מרווחים, כמו...

ע' עוד מס, 46-44; 92.

כתובת מביהכ"נ שבצפורי:

90. Τοῦ (Ἱ)ελασίου σχο(λαστικοῦ) κώ(μ)-
 ητος) λαμπρο(τάτου) ὑ(π)ε(ρ) Ἰ(α)ννοῦ τοῦ κώ(μ)ητος
 Εἰούδ(α) ἀρχισυναγώγου Σιδονίου ἀρχισυνα-

46 שובה מציע בתורת השערה עוד אפשרות של
 תרגום, עיי"ש עמ' ק"ה.

47 ע' קליין: ציון שנה ד' (תרצ"ט), עמ' 30 ואילך,
 ולנקודה זו שם עמ' 40-41, וכבר הוכח שם, שהמגלה שייכת לסוף
 ימי בית שני; אבל יכול להיות, שגם בימי רבי לוי ישבו צאצאי
 המשפחה הזאת בצפורי.

48 חברי המועצה. 49 אנשים משוטטים.

49a ע' למעלה עמ' 52.

41 כנראה צדק הר"ל שמגיה: כהדין סדרא רבה
 דציפורי, ותחת, מצומצמין" צ"ל: — "מצומצמין". (ג. אלון)

42 משה שובה. כתובת בית הכנסת שבציפורי: מנחה
 לדוד, קובץ מאמרים בהכמת ישראל ליובל השבעים של ר' דוד
 ילין, ירושלם תרצ"ה עמ' ק'.

43 Causidicus או בעל תפקיד מיוחד.

44 פרטים ע' שובה שם עמ' ק"א.

45 שישבו בצפורי.